

Vleermuisonderzoek uitbreiding Zorglandgoed Bloemfontein te Varik

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2020/713
Datum:	21 juni 2021
Samensteller(s):	ing. C.J. Blom
Collegiale toets:	ir. ing. K.J. Rebergen
Opdrachtgever:	

ZORGLANDGOED BLOEMFONTEIJN
Hooiakker 2
4063 CL Heesselt

Contactpersoon: Dhr. C. Vaartjes, Plannen-makers

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Zorglandgoed Bloemfontein

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel	4
1.2 Plangebied	5
1.3 Werkzaamheden	6
1.4 Te verwachten soorten en functies	6
1.5 Kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	9
2.1 Theoretisch kader	9
2.2 Praktische uitvoering	10
2.3 Inventarisaties	12
2.4 Afwijking protocol	12
3 Resultaten	14
3.1 Vleermuizen	14
3.2 Overige soorten	16
4 Conclusie	17
4.1 Vleermuizen	17
4.2 Overige soorten	17
4.3 Vervolgstap(pen)	17
5 Bronnen	18
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Hooiakker 2 te Heesselt is Zorglandgoed Bloemfontein gesitueerd. Aanpalend aan het landgoed zijn twee percelen verworven ten behoeve van de uitbreiding van het landgoed (figuur 1.1). Het betreft een akker aan de Bommelsestraat ong. te Varik en een perceel met woning, noodwoning, bijgebouwen en paardenweide aan de Bommelsestraat 2a/b te Varik. De beoogde uitbreiding bestaat in hoofdzaak uit het realiseren van een beheerderswoning, dependance (zorggebouw), een ponyverblijf, -weide en -pad alsmede groenstructuren en wandelgelegenheden. De ruimtelijke procedure ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging wordt begeleid door dhr. C. Vaartjes van Plannen-makers. In het kader van de haalbaarheid van het beoogde bestemmingsplan heeft Plannen-makers, Blom Ecologie B.V. verzocht om het plan te toetsen aan de Wet natuurbescherming. In september 2020 heeft Blom Ecologie B.V. een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd waarbij effecten op beschermde soorten, houtopstanden, Natura2000 en het Natuurnetwerk Nederland zijn beschouwd (De Boer, 2020).

Figuur 1.1 Beoogde uitbreiding van Landgoed Bloemfontein (bron: Lindeloof Tuin en landschapsarchitecten B.V.).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen niet worden uitgesloten in de woning en een bijgebouw aan de Bommelsestraat 2a te Varik. Om vast te stellen of de bebouwing op de planlocatie daadwerkelijk een functie heeft voor huismus en vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Het huismusonderzoek is door FaunaConstruct in oktober 2020 uitgevoerd middels een inspectie van de potentiële nestlocaties. Hierbij zijn geen oude nesten gevonden.

Ten aanzien van het onderzoek naar vleermuizen hebben Plannen-makers en Zorglandgoed Bloemfontein, Blom Ecologie B.V. verzocht een aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

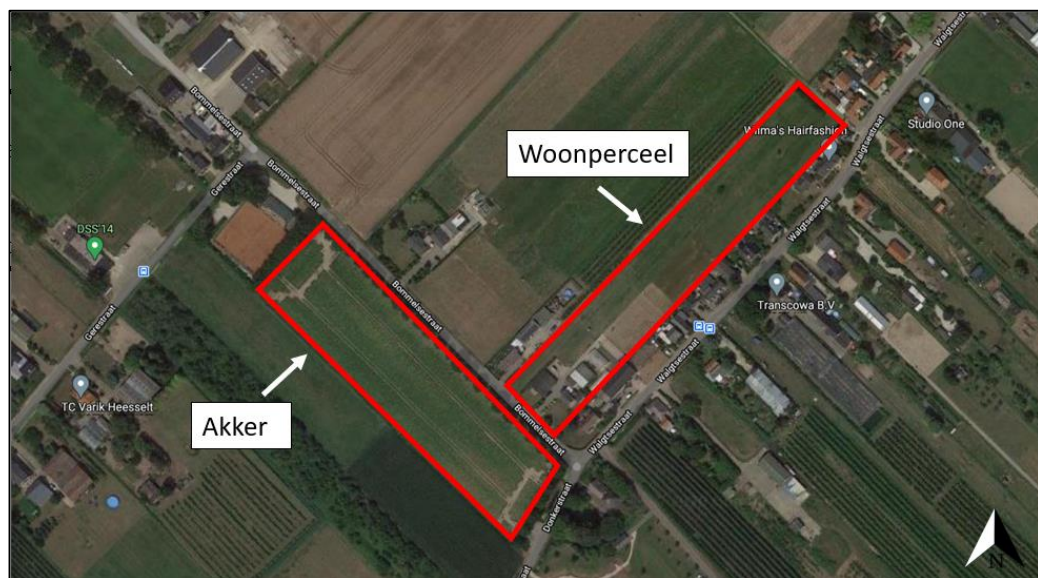
Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van verblijfplaatsen en leefomgeving van vleermuizen?

1.2 Plangebied

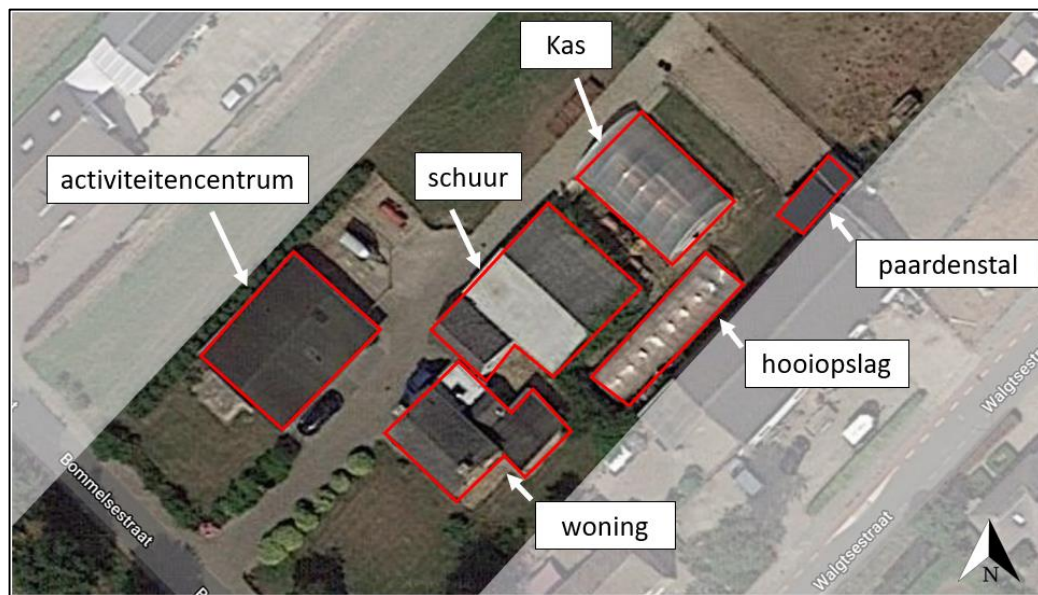
Het totale plangebied bestaat uit twee percelen, een woonperceel en akker (zoals in de aanleiding beschreven). Het woonperceel is momenteel in gebruik als activiteitenlocatie van zorglandgoed Bloemfontein. De akker betreft een graanakker zonder bebouwing. De omgeving van de planlocatie (c.q. het woonperceel en de akker) betreft een landelijke omgeving met agrarische percelen, vrijstaande woningen en bedrijfspanden. Ten noordwesten van het woonperceel is een perenboomgaard gesitueerd en aan de noordoost zijde bevindt zich een voedselrijke watergang. Langs de Bommelsestraat is sprake van laanvormige beplanting van zomereik.

Figuur 1.2 De beoogde uitbreiding van Zorglandgoed Bloemfontein vindt plaats op een graanakker en het woonperceel aan de Bommelsestraat 2a te Varik (bron afbeelding: De Boer, 2020).

Echter zijn alleen de woning en schuur aan de Bommelsestraat 2a te Varik geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In voorliggende rapportage worden uitsluitend deze woning en de hier tegenaan gebouwde schuur met directe omgeving (aangrenzende percelen) beschreven. De woning is opgetrokken uit gemetselde stenen en heeft een zadeldak met dakpannen. De schuur is deels opgebouwd uit een dak en muren bestaande uit golfplaten.

Het zuidwesterlijke deel van de schuur is opgebouwd uit gemetselde muren en een zadeldak bestaande uit dakpannen. Dit deel bevat ook een zolder.

Figuur 1.3 Alleen de woning en schuur aan de Bommelsestraat 2a te Varik zijn geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (bron afbeelding: De Boer, 2020).

1.3 Werkzaamheden

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ontwikkeling betreft het saneren van de bebouwing op het woonperceel en de realisatie van nieuwe bebouwing en een natuurlijke tuin (c.q. vegetatie en oppervlaktewater) op zowel het woonperceel als de akker. Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling op het woonperceel zal klein groenoppervlak (c.q. tuinplanten) en enkele jonge, dunne bomen verwijderd worden. De functie van de akker dient te worden gewijzigd. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van de bebouwing op het woonperceel: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- kappen van enkele jonge, dunne bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (De Boer, 2020) is gebleken dat de woning en schuur aan de Bommelsestraat 2a te Varik geschikt zijn als verblijfplaats van huismus en vleermuizen (tabel 1.1). Voor vleermuizen geldt dat er mogelijk sprake is van een winter-, zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis. De bebouwing is ongeschikt als massawinterverblijfplaats voor vleermuizen.

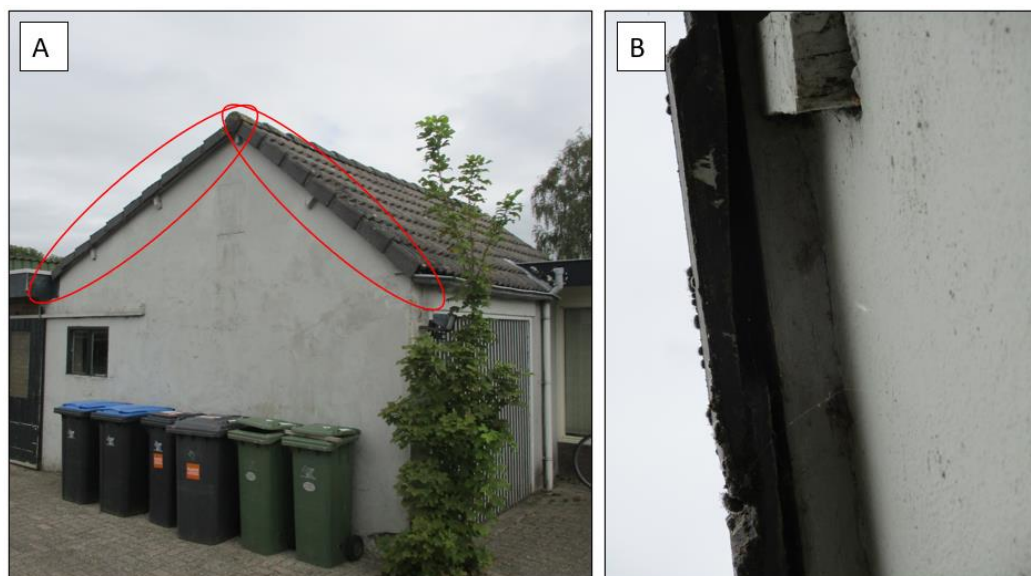
Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (De Boer, 2020). ¹ Betreft een inschatting op basis van de quickscan (visuele inspectie en deskstudie) gerelateerd aan de beoogde ingreep (paragraaf 1.3). ² Mogelijk dienen wel mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, dit is dan duidelijk beschreven in de quickscan.

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Ja, pannendak toegankelijk	Nee ³
Gierzwaluw	Nee, geen geschikte openingen	Nee
Vleermuizen	Ja	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Laatvlieger	Ja	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Nee, geen agrarisch gebied en teveel licht(verstoring)	Nee
(Massa)winterverblijfplaats gewone dwergvleermuis	Nee, gebouw heeft geen bufferend vermogen	Nee
Essentieel foerageergebied	Wordt niet aangetast	Nee ²
Essentiële vliegroute	Wordt niet aangetast	Nee ²
Spreeuw (cat. 5)	Ja, toegankelijke dakruimte	Nee ²
Huiszwaluw (cat. 5)	Ja, witte overstek	Nee ²
Steenmarter	Nee, geen geschikte openingen	Nee

¹ Mogelijk kan het treffen van passende maatregelen overtreding Wet natuurbescherming voorkomen. Onderzoek wijst uit of er redelijkerwijs effecten zijn te verachten op desbetreffende soort.

² Mogelijk is het treffen van passende maatregelen noodzakelijk om overtreding Wet natuurbescherming voorkomen.

³ Uit een inspectie door FaunaConstruct (oktober 2020) is gebleken dat de huismus geen gebruik maakt van de woning en/of schuur als nestlocatie/verblijfplaats. Derhalve kan geconcludeerd worden dat er eveneens geen sprake is van huismusleefgebied op de planlocatie,

Figuur 1.4 De zuidwest zijde van de schuur. (A) de kantpannen waaronder een kier aanwezig is zijn met rood omcirkeld. (B) een close-up foto van de kieren onder de kantpannen (bron afbeelding: De Boer, 2020).

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde ingreep (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor vleermuizen gold het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. Per 31 december 2020 is een geëvalueerd protocol geëffectueerd waarmee Vleermuisprotocol 2021 van kracht is geworden. De onderzoeksronden met betrekking tot de kraam- en zomerverblijfplaatsen (voorjaar 2021) zijn uitgevoerd conform de bepalingen van Vleermuisprotocol 2021. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen (Vleermuisprotocol) vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017 en NGB, 2021).

Vleermuizen
<i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (10 mei) 15 mei t/m 15 juli (20 juli) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Zomerverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 december) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Paarverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Winterverblijfplaats:</i> Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de gewone dwergvleermuis onderzocht worden door zwermbezoeken in de periode 1 augustus t/m 10 september (2x veldbezoek). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie bezoek in de periode 1 december t/m 1 maart.
<i>Essentieel foerageergebied¹:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op foeragerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Essentiële vliegroute¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op migrerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector eventueel in combinatie met een zaklamp of warmtebeeld.

(Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12 & Vleermuisprotocol, maart 2017 en december 2020)

¹ Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost (o.a. uitspraak RvS 201708426/1/R2, 3 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2169).

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van obstructies, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep.

De procedure tijdens ieder veldbezoek is als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek.
2. Overleg met collega('s) (welke eventueel eerdere onderzoeken hebben uitgevoerd), op kantoor, over bezetting strategische punten en looproutes. Als het een vervolgronde betreft worden de resultaten van de eerdere rondes hierin meegenomen;
3. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners op (recente) activiteit van vleermuizen¹;
4. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;
5. Afronding onderzoek, bespreken met collega('s), op kantoor, van tussentijdsresultaat, eventuele onduidelijkheden over verblijfplaatsen en waarnemingen worden in dit stadia goed ondervangen.

¹ Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar grotere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Het aanvullend vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de bebouwing die binnen het plangebied valt. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv. buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, bewoners die honden uitlaten of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtname van de randvoorwaarden van het Vleermuisprotocol, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

Aanvullende onderzoeksmethodes

Tijdens het onderzoek wordt soms gebruik gemaakt van een aanvullende onderzoeksmethode. Deze aanvullende onderzoeksmethode is niet opgenomen in de richtlijnen voor het aanvullend onderzoek maar ze leveren waardevolle informatie die gebruikt wordt voor het interpreteren van de onderzoeksresultaten van de reguliere inventarisatiemethode. De aanvullende inventarisatiemethode betreft het gebruik van een warmtebeeldcamera. De warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28 of type AGM ASP TM-384) wordt specifiek ingezet tijdens het vleermuisonderzoek. Het inzetten van de warmtebeeldcamera is met name waardevol voor de lokalisatie van grootschalige

verblijfplaatsen zoals kraamverblijfplaatsen en massa winterverblijfplaatsen. De warmtebeeldcamera wordt vooral gebruikt ter ondersteuning van de waarnemingen die eerder met de batdetector zijn gedaan en is gericht op het lokaliseren van de verblijfplaats (op grotere) hoogte. Door het gebruik van de warmtebeeldcamera kan een gevel nauwkeurig onderzocht worden en gedrag van de vleermuizen gevolgd worden zonder dat er sprake is van verstoring door licht zoals het geval is als er gebruik gemaakt wordt van zaklampen.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 5x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op foeragerende/communicerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door vleermuizen voor het bepalen van het functioneel leefgebied.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol (2017 en 2021).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Vleermuizen 1	Kraam + zomer	1	25-05-2020	21.46	21.45-00.00	8/8, droog, 1-2 Bft, 10°C
Vleermuizen 2	Kraam + zomer	1	10-06-2021	05.20	03.00-05.30	1/8, droog, 0-1 Bft, 13°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	1	14-06-2021	21.59	21.45-00.00	8/8, droog, 0-1 Bft, 20°C
Vleermuizen 4	Paar + winter	1	24-09-2020	19.31	20.30-22.45	8/8, droog, 1-2 Bft, 13°C
Vleermuizen 5	Paar + winter	1	14-10-2020	18.47	19.45-22.00	8/8, droog, 1-2 Bft, 10°C

Gebruikte materialen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoogfrequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

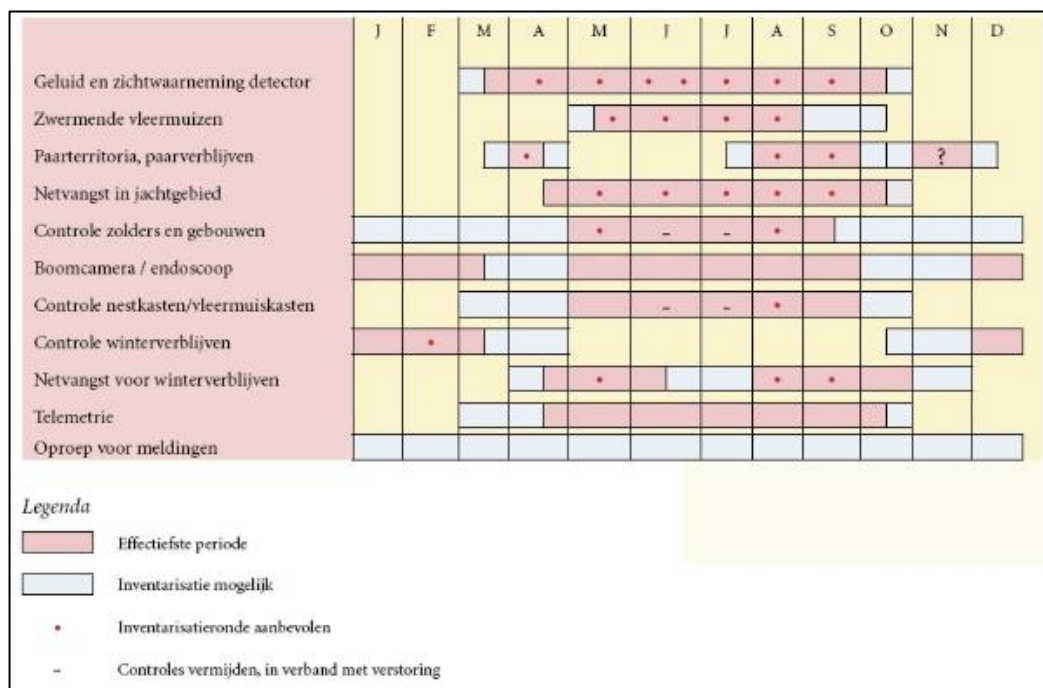
2.4 Afwijking protocol

Voor de onderzoeken naar de paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn de suboptimale datumgrenzen respectievelijk 1 november en 15 oktober. Het tweede en laatste veldbezoek ten behoeve van paarverblijfplaatsen is uitgevoerd op 14 oktober 2020. Het vleermuisprotocol vermeldt hier het volgende over: 'Indien het weer of de seizoenen of ecologische overwegingen dat nodig maken, kan maximaal een van de verplichte bezoeken in een suboptimale periode plaats vinden. Het uitsluiten van de aanwezigheid van een soort of een functie in een onderzoeksgebied kan nooit alleen op basis van onderzoek in de suboptimale periode plaatsvinden'.

Het oriënterend onderzoek heeft plaatsgevonden in september 2020. Er was nadien geen mogelijkheid om het onderzoek eerder uit te voeren dan dat moment. De uitvoering van het

onderzoek was wel noodzakelijk. Voor medio 2021 moest het onderzoek worden afgerond om de planologische procedure te kunnen doorlopen. In het verlengde hiervan ligt de geplande uitbreiding van het Zorglandgoed Bloemfontein. Er is al langere tijd behoefte om uit te breiden om te voorzien in de toegenomen vraag naar zorg en betere faciliteiten. Hieraan ligt een meerjarenplan en financiering ten grondslag.

Vervolgens is een afweging gemaakt om te bepalen of een onderzoek op 14 oktober 2020 mogelijk zou leiden tot een vertekend beeld. Het is ecologisch verantwoord om het onderzoek naar paarverblijfplaatsen in de suboptimale periode uit te voeren. In de onderstaande figuur 2.2. is aangegeven dat gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tot december (afhankelijk van de weersomstandigheden) baltsgedrag kunnen vertonen. Op 14 oktober 2021 was het 10°C, droog en weinig wind. Het is hierdoor zeer aannemelijk dat eventuele paarterritoria aanwezig binnen het plangebied, waargenomen zouden zijn. Dit wordt mede bevestigd door het gegeven dat tijdens beide veldbezoeken baltsgedrag is waargenomen.

Figuur 2.1 Aanbevolen inventarisatieperiodes en inventarisatiesrondes voor de verschillende methoden van vleermuizen (bron Brochure Met vleermuizen overweg).

3 Resultaten

3.1 Vleermuizen

Waarnemingen, soorten en aantallen

Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal een tweetal soorten waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied (tabel 3.1). Waargenomen soorten betreffen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). De meest waargenomen soort betrof de gewone dwergvleermuis. Tijdens piekmomenten tijdens de voorjaarsrondes zijn in totaal meer dan 10 individuen waargenomen, tijdens de najaarsrondes betrof dit 2-5 individuen.

Tabel 3.1 Waarnemingen en aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken.

Veldbezoek	Soort	Aantal	Gedrag
Vleermuis 1 25-05-2021	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	2-3	Overvliegend
	Laatvlieger	1	Overvliegend
Vleermuis 2 10-06-2021	Gewone dwergvleermuis	>10	Vliegend/passierend (m.n. t.p.v. Walgtsestraat)
	Gewone dwergvleermuis	2	Zomerverblijfplaats (invliegend woning Bommelstraat 2)
Vleermuis 3 14-06-2021	Gewone dwergvleermuis	2-3	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	2-3	Overvliegend
Vleermuis 4 24-09-2020	Gewone dwergvleermuis	2	Baltsgedrag (nabij Bommelstraat 2 en Walgtsestraat 52)
	Gewone dwergvleermuis	2-5	Overvliegend
Vleermuis 5 14-10-2020	Gewone dwergvleermuis	1	Baltsgedrag (nabij Bommelstraat 2)
	Gewone dwergvleermuis	2	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	2	Overvliegend

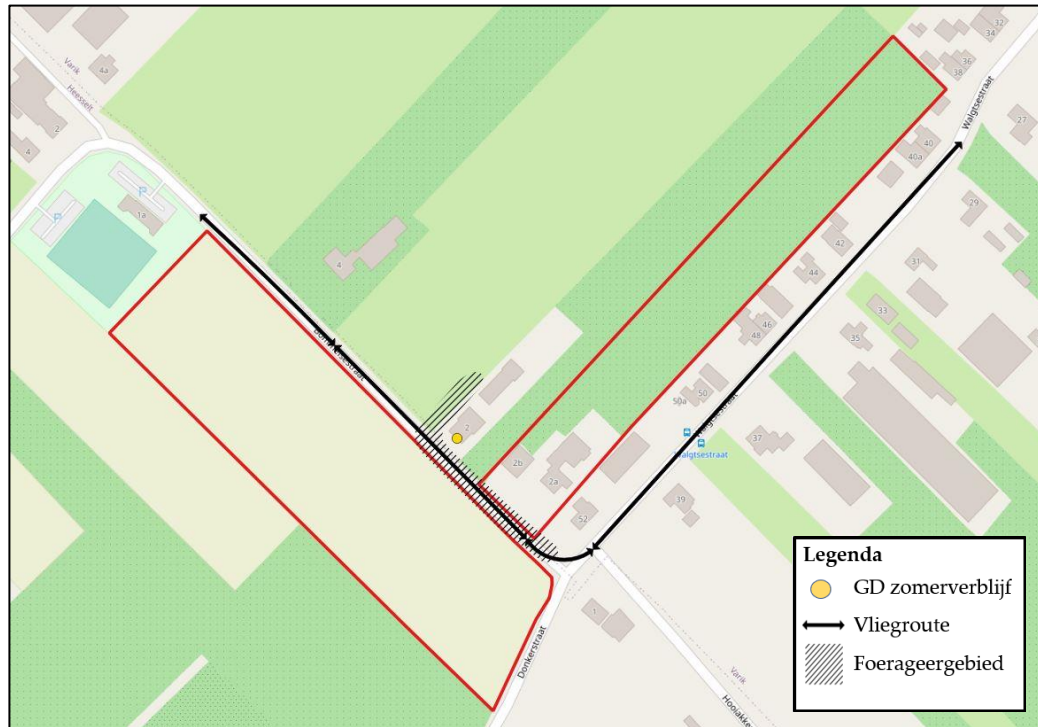
Verblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Beide verblijfplaatsen bevinden zich buiten het plangebied. Alle vastgestelde verblijfplaatsen betreffen zomerverblijfplaatsen. De exacte vindplaats van de verblijfslocaties zijn weergegeven in tabel 3.2. In figuur 3.1 worden de ruimtelijke spreiding van de verblijfslocaties weergegeven. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Tijdens veldbezoek 4 en 5 (najaar 2020) zijn roepende gewone dwergvleermuizen waargenomen nabij de woning aan de Bommelstraat 2 en Walgtsestraat 52 te Varik. Het roepen en baltsgedrag deed zich dusdanig kort voor dat niet met zekerheid kan worden gesteld of in desbetreffende woning een paarverblijfplaats aanwezig is. Het plangebied (Bommelsestraat 2a/b) lijkt hiermee op de scheidslijn van twee territoria te liggen. Alhoewel door de kortstondige waarnemingen vermeldt moet worden dat dit slechts een interpretatie is. Er zijn met zekerheid geen paarverblijfplaatsen vastgesteld binnen de grenzen van de planlocatie..

Tabel 3.2 *Overzicht waargenomen verblijfplaatsen van vleermuizen. Per type verblijfplaats wordt de functie, het aantal individuen en de omschrijving van de locatie benoemen. GD = gewone dwergvleermuis.*

Locatie	Soort	Functie	Aantal	Omschrijving
Bommelstraat 2 te Varik	GD	Zomer	1	Onder overstek
Bommelstraat 2 te Varik	GD	Zomer	1	Onder nokpan

Figuur 3.1 *Overzicht van de verblijfslocaties en vliegroutes van vleermuizen op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS)*

Figuur 3.2 *Voorgevel Bommelsestraat 2 te Varik met 2 zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (Uitsnede Google StreetView)*

Vliegroutes en foerageergebieden

Gedurende het vleermuisonderzoek is een essentiële vliegroute vastgesteld. Er zijn geen essentiële foerageergebieden vastgesteld. Op basis van het vleermuisonderzoek kan worden gesteld dat de eikenlaan langs de Bommelsestraat en de bomen en de bebouwing (lineaire structuur) langs de Walgtsestraat frequent worden gebruikt als vliegroute van gewone dwergvleermuis. Gedurende alle veldbezoeken zijn hier vliegende/passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De beoogde ontwikkeling leidt niet tot aantasting van deze vliegroutes.

3.2 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken overige soorten waargenomen. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken op en/of rondom de planlocatie waargenomen: merel, kauw, zwarte kraai, ooievaar, grauwe gans en haas. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels/zoogdieren. Op en/of rondom de planlocatie zijn geen nestlocaties van vogels en/of verblijfplaatsen van zoogdieren of andere soorten waargenomen.

4 Conclusie

4.1 Vleermuizen

In de periode september 2020 – juni 2021 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017 en 2021). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de bebouwing op het perceel aan de Bommelstraat 2a/b te Varik geen functie heeft voor vleermuizen. De beoogde ingreep leidt derhalve niet tot overtreding van een verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk, een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.2 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn geen nesten of verblijfplaatsen van andere soorten vastgesteld binnen het plangebied.

4.3 Vervolgstep(pen)

Behoudens de maatregelen in het kader van de algemene Zorgplicht zijn geen vervolgstappen noodzakelijk. De maatregelen staan beschreven in de quickscan Wet natuurbescherming (De Boer, 2020).

5 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017 en december 2021

Boer, D. de, 2020. Quicksan Wet natuurbescherming aan de Bommelsestraat ong. en 2a/b te Varik. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Gebruikte websites

www.arcgis.nl

www.sovon.nl

www.vleermuisprotocol.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

